

Beredskapsutvalget
for finansiell infrastruktur
(BFI)

Årsrapport 2024

Forord

BFI er et beredskapsutvalg for finanssektoren. I en krisesituasjon skal BFI varsle og informere berørte aktører og myndigheter om hvilke problemer som har oppstått, hvilke konsekvenser problemene kan medføre og hvilke tiltak som settes i verk for å løse dem. Mandatet aktiveres ved store forstyrrelser i den finansielle infrastrukturen med bortfall av tjenester som fører til at større deler av befolkningen ikke får tilgang til nødvendige betalingsmidler, handel stopper opp og/eller finansiell stabilitet trues. Aktørene som opererer kritiske systemer og kritisk infrastruktur for finanssektoren i Norge er representert i BFI. Dette omfatter også myndighetene og institusjoner som har beslutningsansvar på tvers av bransjen.

Årsrapporten redegjør for BFIs mandat, sammensetning og arbeid i 2024.

Oslo 12. mars 2025

Olav Johannessen
Leder av BFI
Seksjonsleder
Seksjon for tilsyn med IT og betalingstjenester
Finanstilsynet

Sekretariatet for BFI
bfi@finanstilsynet.no

Finanstilsynet
Seksjon for tilsyn med IT og betalingstjenester
v/ Senior tilsynsrådgiver Åshild Johnsen
Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo
Tlf.: 99293046

1. Innledning

BFI ble opprettet gjennom vedtak i Norges Banks hovedstyre 11. oktober 2000 i forståelse med Finansdepartementet, Finanstilsynet og sentrale aktører i finansiell sektor. Norges Bank hadde ledelse og sekretariat for BFI fram til 31. mai 2010. Fra 1. juni 2010 ble ansvaret for ledelse og sekretariat overført til Finanstilsynet.

I henhold til mandatet har BFI to hovedoppgaver:

- (i) Komme frem til og koordinere tiltak for å forebygge og løse krisesituasjoner og andre situasjoner som kan resultere i store forstyrrelser i finansiell infrastruktur. I en krisesituasjon skal utvalget varsle og informere berørte aktører og myndigheter om hvilke problemer som har oppstått, hvilke konsekvenser problemene kan medføre og hvilke tiltak som settes i verk for å løse problemene.
- (ii) Forestå nødvendig koordinering av beredskapssaker innenfor finansiell sektor, herunder, på grunnlag av sivilt beredskapssystem, samordne utarbeidelse og iverksettelse av varslingsplaner og beredskapstiltak ved sikkerhetspolitiske kriser og krig.

BFI erstatter ikke den enkelte institusjons selvstendige ansvar for beredskap i egen virksomhet. Samlet besitter BFIs medlemmer en høy faglig kompetanse om finansiell infrastruktur. Ved hendelser skal BFI være bindeleddet mellom involverte aktører og myndighetene og sørge for nødvendig kommunikasjon og informasjon.

Mandatet for BFI følger i vedlegg 1.

BFI har etablert en beredskapsplan og en rutine for å varsle, informere og koordinere tiltak ved hendelser og kriser i finansiell infrastruktur. Rutinen inneholder blant annet en fast agenda for møter i BFI i en krisesituasjon. I 2024 etablerte BFI en rutine for BFIs informasjonsformidling i en krise. BFI har varslingslister med kontaktopplysninger for alle som er med i utvalget. Varslingslisten oppdateres løpende og distribueres regelmessig til alle medlemmer, varamedlemmer og observatører i BFI.

2. Representasjon

BFI er sammensatt av representanter fra ulike myndighetsorganer og sentrale aktører som er brukere av og/eller har operativt ansvar for, finansiell infrastruktur. Vedlegg to gir oversikt over representasjonen i BFI. Faste medlemmer skal møte, men kan bli representert med sitt personlige varamedlem ved nødvendig møteforfall. Observatører har møterett.

Sammensetningen av utvalgets medlemmer og observatører gjenspeiler vurderinger av hvordan finansiell stabilitet kan bli påvirket av enkle eller sammensatte hendelser. Hvis BFI finner det nødvendig, vil utvalget også trekke på relevant kompetanse fra andre aktuelle aktører.

I 2024 gikk observatør fra Telenor ut av BFI. Nasjonal Kommunikasjonsmyndighet (NKOM) sin observatør til BFI ivaretar Ekom-sektoren i BFI. Finans Norge og Bankenes sikringsfond kom inn som nye observatører.

For øvrig var det i 2024 utskiftning av et fast medlem og fem varamedlemmer.

3. Utvalgets arbeid i 2024

BFI gjennomførte tre ordinære møter og et krisemøte samt én øvelse i løpet av året.

3.1 Hendelsesrapportering til BFI

På BFI-møtene gjennomgås:

- Hendelsesrapporter fra Finanstilsynet. Finanstilsynet gjør et hensiktsmessig uttrekk fra IKT-hendelsesrapporteringen til Finanstilsynet som grunnlag for rapportering av hendelser til BFI.
- Hendelsesrapportering fra bankenes felles avregningssystem, Norwegian Interbank Clearing System (NICS).
- Hendelsesrapportering fra Norges Banks oppgjørssystem (NBO).
- Nordic Financial CERTs (NFCERT) situasjons- og trusselrapport for siste kvartal knyttet til cyberangrep mot finanssektoren.

Foretakene rapporterte 365 IKT-hendelser til Finanstilsynet i 2024. Det er en liten nedgang fra året før. Av de 365 innrapporterte hendelsene var 20 sikkerhetshendelser, mens de øvrige var operasjonelle hendelser. Også i 2024 var det mange hendelser som rammet mange finansforetak samtidig, men noe færre enn året før. Det var få operasjonelle hendelser som medførte manglende tilgang til betalingstjenestene i mer enn tre timer. En hendelse 21. mai med doble trekk av eFaktura- og Avtalegiro-betalinger rammet et stort volum av transaksjoner fordelt på en rekke banker. Finanstilsynet fulgte opp denne hendelsen spesielt.

Flere banker ble i perioden september og oktober utsatt for sterke DDoS-angrep med et annet modus enn tidligere observert. Angrepene kom og gikk i perioden. For én bank ble konsekvensene i perioder betydelig, med redusert tilgang til bankens betalings- og andre kunderettede tjenester. Deler av angrepene skilte seg ut i kompleksitet og fremstod som mer sofistikerte. Angrepene kom også fra IP-adresser lokalisert i nordiske land, som gjorde arbeidet med mottiltak mer krevende.

Øvrige sikkerhetshendelser var dominert av angrep som i første rekke rammet mindre finansforetak, på norske eller utenlandske underleverandører i verdikjeden. Det ble i flere tilfeller krevd løsepenger for å låse opp systemene eller la være å publisere eller stjele data. For noen mindre finansforetak fikk hendelsene store konsekvenser. Crowdstrike-hendelsen i juli fikk stor oppmerksomhet, men den berørte i liten grad foretakene i finanssektoren i Norge.

Samlet sett vurderes stabiliteten til betalingstjenestene og kunderettede tjenester å være tilfredsstillende i 2024.

Bankenes felles avregningssystem for norske kroner (NICS) hadde en hendelse 25. juli som var knyttet til testing av nytt driftsmiljø. Enkelte SWIFT-transaksjoner kom ikke frem til NICS fordi de ble rutet til det nye driftsmiljøet som ennå ikke var operativt. Hendelsen hadde store konsekvenser for flere banker, og det tok lang tid å finne årsak til feilen. 2. september ble NICS rammet av en alvorlig driftshendelse ved flytting av driften fra en leverandør til en annen. Hendelsen medførte forsinkede delavregninger denne dagen. Feilen ble funnet og korrigert i løpet av noen timer på formiddagen. Sluttavregningen ble gjennomført til vanlig tid. 14. oktober og 8. november ble morgenvregningene forsinket i henholdsvis cirka fire og en halv time, og en time og 20 minutter grunnet driftsproblemer.

Det var én hendelse som berørte selve oppgjørssystemet i Norges Bank der åpningstiden ble utvidet med vel en time grunnet forsinket forsendelse av resultatet fra F-auksjon til NBO. Det var også noen hendelser som medførte forsinket postering av avregninger i NBO der NBO utvidet åpningstiden, enten grunnet forsinket levering fra bankene til NICS og videre til NBO eller forsinket levering fra Euronext Securities Oslo (VPS) til verdipapiroppjøret. Som følge av hendelsen i NICS 2. september som nevnt over, ble morgenvregningene og mellomoppjørene forsinket.

NFCERT har rapportert om et uendret situasjons- og trusselbilde i 2024. Organiserte kriminelle utgjorde den største trusselen med høy aktivitet på svindel. Det var generelt lav aktivitet på cyberangrep rettet mot foretakene, selv om enkelte ble rammet og da som oftest ved at underleverandører i verdikjeden var en del av angrepsflaten. Det var i tredje kvartal større DDoS-aktivitet mot finansforetak i alle de nordiske landene utenom Island, og angrepene gav noe nedetid. Situasjons- og trusselbildet kan raskt endre seg, og tiltakene for å sikre robusthet og god forsvarsevne er derfor langsiktige og pågår kontinuerlig.

3.2 Beredskapsarbeidet i BFI

Rutine for informasjonsformidling i en krise

Et av funnene fra BFI-øvelsen i 2022 i regi av Nordea var behovet for en rutine for BFIs informasjonsformidling i en krise. En slik rutine ble utarbeidet og fastsatt av BFI i 2024. Hensikten med rutinen er å bidra til konsistent informasjon om en krise, til bruk for myndigheter og foretak.

I arbeidet med rutinen ble det identifisert et behov for at kommunikasjons-avdelingene i foretakene og hos myndighetene må bli bedre kjent med BFI og BFIs rolle i en krise. Sekretariatet vil følge opp dette i 2025.

BFI-øvelse i regi av Euronext Securities (VPS)

I november gjennomførte BFI sin årlige øvelse, som denne gangen var i regi av VPS. Et oppfølgingspunkt fra tidligere øvelse var å rette større oppmerksomhet mot verdipapirområdet i øvelsesscenariet. VPS hadde forberedt et scenario der verdipapirregisteret måtte stenge fordi en kunde av VPS meldte om uforklarlige differanser i beholdninger hos noen av sine VPS konto-kunder. Scenariet utviklet seg over fire dager. I løpet av disse dagene skulle det vært utbetaling av store utbytter og forfall av store lån. Det ble ikke avdekket tegn på uønsket aktivitet, men det tok tid å finne årsaken til problemet. Etter fire dager var handel opphørt, og enkelte banker hadde problemer med likviditeten og sikkerheten for lån. Scenariet lignet mye på scenariet for BFI-øvelsen i regi av VPS i 2015.

I tillegg til hendelsene i scenariene, var øvingsmomentene knyttet til hvor ofte BFI ville møtes og hvilken informasjon til myndighetene BFI ville produsere underveis i hendelsesforløpet, inkludert bruk av rutinen for informasjonsformidling i en krise. Funn fra øvelsen vil bli fulgt opp gjennom BFIs videre arbeid.

3.3 Øvrige temaer BFI behandlet eller ble orientert om i 2024

Finanstilsynet har orientert om kravet til sikkerhetsklarering til BFI.

BFI har godkjent årsrapporten for 2024

BFI har godkjent oppsummering fra øvelsen i regi av VPS

DNB har presentert årsrapporten for DNBS interbanksystem for 2023.

Bits AS har presentert årsrapporten for NICS for 2023.

Norges Bank har presentert årsrapporten for NBO for 2023.

Norges Banks har presentert rapporten Finansiell infrastruktur 2024.

Finanstilsynet har presentert hovedpunkter fra risiko- og sårbarhetsanalysen for 2024 (ROS-analysen) om finansnæringens bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Finanstilsynet har informert om NIS- og CER-direktivene versus Digital Operational Resilience Act (DORA).

Finanstilsynet har informert om revidering av NSMs rammeverk for håndtering av digitale angrep og cyberhendelser.

Finanstilsynet og NFCERT har gitt koordinerte innspill i høringsrundene.

Prosjektet 'Uavhengige beredskapsløsninger/Beredskap i betalingssystemet'

Norges Bank har informert om prosjektet 'Uavhengige beredskapsløsninger/Beredskap i betalingssystemet'. Arbeidsgruppen har mandat fra Finansdepartementet, og skal vurdere behovet for beredskapsløsninger som er uavhengige av det ordinære betalingssystemet, og som kommer i tillegg til enkeltsystemenes kontinuitets- og beredskapsløsninger. Hensikten er videre å identifisere tiltak som skal gjøre det elektroniske betalingssystemet mer robust. Arbeidsgruppen har deltagere fra Norges Bank, Finansdepartementet, Finanstilsynet, BankID BankAxept AS og Bits. Arbeidsgruppen har levert to del-rapporter i 2024 om henholdsvis karlegging, og analyse og identifisering av mulige tiltak.

Prosjektet 'Systemisk IKT-risiko'

Norges Bank har orientert om prosjektet 'Systemisk IKT-risiko'. Prosjektet er et samarbeid mellom Norges Bank og Finanstilsynet. Prosjektet skal synliggjøre myndighetenes systematiske vurdering av IKT-risiko. I arbeidet tas det utgangspunkt i det som av Finansdepartementet er utpekt som grunnleggende nasjonale funksjoner (GNF 2) for finanssektoren "Sikre samfunnets evne til å formidle finansielle tjenester".

Status på TIBER-NO

Norges Bank har gitt oppdatert status på testingen av cybersikkerhet i finanssektoren i henhold til TIBER-NO.

Nordisk-Baltisk øvelse

Finanstilsynet har orientert om oppfølgingen av den felles Nordisk-Baltisk myndighetsøvelsen - Northern Bastion (NBX) i 2023. Øvelsen ble fulgt opp med workshops (deløvelser) i 2024. Temaet har vært grensekryssende samhandling ved IKT-relaterte hendelser. Det har blitt etablert en arbeidsgruppe under Nordic-Baltic Stability Group (NBSG) med dette som tema.

EU-SCICF

Finanstilsynet har orientert om status på etableringen av det europeiske initiativet for å vurdere og håndtere systemisk IKT-risiko: European Systemic Cyber Incident Coordination Framework (EU-SCICF). EU-SCICF skal være operativt fra første halvår 2025. Etableringen inngår i reguleringene i DORA.

Øvelse Digital 2025

Finanstilsynet har informert om DSBs 'Øvelse Digital 2025'. Øvelsen er en tverrsektoriell øvelse i regi av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) som vil foregå høsten 2025. Øvelsen er et av tiltakene i Totalforsvarsåret 2026. Hensikten er å styrke samfunnets evne til å motstå digitale angrep. Finanssektoren vil delta i øvelsen.

Vedlegg 1

Beredskapsutvalget for finansiell infrastruktur (BFI).

Mandat fastsatt av Norges Banks hovedstyre 11. oktober 2000 (oppdatert navneendring ved at Finanstilsynet overtok ledelse og sekretariat 1. juni 2010).

1. Beredskapsutvalg for finansiell infrastruktur har ansvaret for å komme frem til og koordinere tiltak for å forebygge og å løse krisesituasjoner og andre situasjoner som kan resultere i store forstyrrelser i den finansielle infrastruktur. Gjennomføringen av tiltakene vil baseres på at den enkelte deltaker har beslutningskompetanse på vegne av sin institusjon.
2. I en krisesituasjon skal utvalget varsle og informere berørte aktører og myndigheter om hvilke problemer som har oppstått, hvilke konsekvenser problemene kan medføre og hvilke tiltak som settes i verk for å løse problemene. Utvalget skal etablere nærmere rutiner for varsling, problemhåndtering og informasjonsformidling som skal gjelde i slike situasjoner.
3. Beredskapsutvalget skal forestå nødvendig koordinering av beredskapssaker innenfor finansiell sektor. Utvalget skal herunder, på grunnlag av Sivilt beredskapssystem, samordne utarbeidelse og iverksettelse av varslingsplaner og beredskapstiltak ved sikkerhetspolitiske kriser og krig.
4. Representasjonen i beredskapsutvalget skal tilpasses behovet for å løse den aktuelle krisesituasjon og samordne utarbeidelse av beredskapsplaner og iverksettelse av omleggingstiltak. Finanstilsynet skal ha ledelse og sekretariat for beredskapsutvalget og innkaller til møter i utvalget. Møter avholdes ved behov og minst to ganger hvert år. I tillegg til ordinære medlemmer og varamedlemmer fra myndighetsorganer og de sentrale aktørene i finansiell infrastruktur, kan utvalget knytte til seg observatører og kontaktpersoner fra andre aktører i finansiell infrastruktur, herunder representanter for telekommunikasjon og kraftforsyning.
5. Beredskapsutvalget erstatter ikke den enkelte institusjons selvstendige ansvar for beredskapen i egen virksomhet.
6. Mandatet for beredskapsutvalget fastsettes av Finanstilsynet i samråd med Finansdepartementet og sentrale aktører i finansiell infrastruktur.

Vedlegg 2 - Representasjon i BFI

<u>Foretak</u>	<u>Representert ved</u>
<u>Norges Bank – Finansiell Infrastruktur</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Norges Bank - Interbankoppgjør</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Finansdepartementet</u>	<u>Observatør</u>
<u>Finanstilsynet – tilsyn med IT og betalingstjenester – leder BFI</u>	<u>Medlem</u>
<u>Finanstilsynet – tilsyn med IT og betalingstjenester - sekretariat BFI</u>	<u>Medlem</u>
<u>Finanstilsynet – stab sikkerhet</u>	<u>Medlem</u>
<u>Finanstilsynet – tilsyn med verdipapiriområdet</u>	<u>Medlem</u>
<u>Finanstilsynet – tilsyn med bank</u>	<u>Medlem</u>
<u>Finanstilsynet - kommunikasjon</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Euronext Securities Oslo/Verdipapirsentralen ASA (VPS)</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Nets Norge</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Tietoenvy Norge</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Mastercard Payment Services Norge</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Nordic Financial CERT (NFCERT)</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Nordea Bank AB filial Norge</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Danske Banks filial i Norge</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Sparebank 1 Utvikling - representerer bankene i Sparebank 1 Gruppen</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>DNB</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Eika Gruppen – representerer bankene i Eika Gruppen</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Bits AS (bank- og finansnæringens infrastrukturetselskap, eies av Finans Norge)</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>BankID BankAxept (BidBax)</u>	<u>Medlem og varamedlem</u>
<u>Finans Norge</u>	<u>Observatør</u>
<u>Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (NSM)</u>	<u>Observatør</u>
<u>Norges vassdrags- og energidirektoret (NVE)</u>	<u>Observatør</u>
<u>Nasjonal Kommunikasjonsmyndighet (NKOM)</u>	<u>Observatør</u>
<u>Bankenes sikringsfond</u>	<u>Observatør</u>
<u>Verdipapirforetakenes Forbund (vpff)</u>	<u>Observatør</u>
<u>Verdifondenes Forening (vff)</u>	<u>Observatør</u>